

Bydetektiverne i Berlin

Af Sidsel Effersøe og Pernille Helberg Stentoft

Kan børn mellem 4 og 7 år forstå arkitektoniske begreber?

Kan de omsætte sanseoplevelser til byggeri af modeller?

Kan et hus være blødt?

Kan en skildpadde fortælle noget om det nordiske ambassadekompleks i Berlin?

Ja!

I begyndelse af december 2008 deltog en gruppe børnehavebørn i 4-årsalderen og en skoleklasse med børn i 7-årsalderen i et arkitekturprojekt på De Nordiske Ambassader i Berlin. Projektet blev til i samarbejde mellem Den Danske Ambassade, Børnekulturhuset og Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder i forbindelse med ambassadens udstilling om børnekultur i Danmark, *Mach Dich Schlau*.

Projektet i Berlin tog udgangspunkt i det århusianske projekt Bydetektiverne, men blev udviklet til specifikt at foregå omkring og handle om ambassadekomplekset.

I Berlin bestod projektet dels af en vandring af ca. en times varighed i og omkring ambassadekomplekset med ophold i både Den Danske Ambassade og *Fellehuset*, og dels af en byggeworkshop i *Fellehuset* af ca. to timers varighed, hvor børnene skulle omsætte deres oplevelser og indtryk fra vandringen til arkitektoniske modeller.

Optakt

En måned inden udstillingen og projektet var vi på besøg i Den Danske Ambassade for at opleve bygningerne og få ideer til projektets temaer. De fem nordiske ambassader - den danske, norske, islandske, svenske og finske samt *Fellehuset*, der bliver brugt til kantine, udstillinger og fælles aktiviteter – ligger i ambassadekvarteret et stenkast fra Tiergarten. De enkelte bygninger er tegnet af forskellige arkitekter, men bundet sammen af et bånd af irgrønne kobberplader. Udefra fremstår komplekset således som en stor bygning, mens man fra torvet mellem bygninger tydeligt kan se ambassadernes (og landenes) forskellighed.

Hård kontra blød

Vi valgte, at projektet skulle have et enkelt og forståeligt hovedtema børnenes alder og projektets varighed taget i betragtning, og temaet *hård kontra blød* kom således til at gennemsyre både vandring og workshop.

På vandringen blev børnene introduceret for hårde og bløde materialer og materialer, der er begge dele på en gang. Det gælder for eksempel det bånd af kobberplader, der forbinder kompleksets seks bygninger. Pladerne er hårde og stærke, hvilket man fornemmer, når man banker på dem, mens overfladen samtidig er blød at røre ved. Og det sanser og forstår en 4-årig prompte! Linier kan også være bløde og hårde, og det samme gælder former, og alt det gik børnene på opdagelse i, både uden for og inden i bygningerne. Glædestrålende genkendende udbrud og ordene *weich* og *hart* fløj gennem luften, så det var en fornøjelse.

Ud over det gennemgående tema havde projektet også et gennemgående dyr, nemlig skildpadden, der er hård udenpå og blød indeni. Og hvis skjold er hårdt og beskyttende samtidig med, at det er blødt og glat at røre ved, ligesom ambassadernes irgrønne kobberskjold.

Skildpadden optrådte i starten af vandringen i form af en lille plastikfigur og en fortælling om, hvordan skildpadden fik sit skjold, og dyret gik igen i workshopen.

Ambassade, akvarium, kirke, stald

I den efterfølgende workshop skulle børnene omsætte deres fornemmelse for temaet hård kontra blød til praksis. De fik udleveret papplader med byggefeltet af 20 x 20 cm, og på felterne var ordene *hård*, *blød* og *hård og blød* skrevet med rødt.

Børnene fik udleveret både bløde og hårde materialer.

Opgaverne var at bygge blødt med bløde materialer, hårdt med hårde materialer og eventuelt også at bygge med hårdt og blødt i samme byggeri.

Det var tydeligt, at børnene var i stand til at bruge deres oplevelser og forståelse af temaet fra vandringen. En del byggede huse med glaslofter, ligesom i den danske ambassade, hvor lyset strømmer ned fra oven. Andre monterede lameller på facaden, ligesom på den finske ambassade. Og fantasien fik frit løb med tanker om huse foret med uld (vat), bløde runde rum, kinesiske højhuse, kirker, stalde, ambassader, akvarier samt praktiske foranstaltninger som nedløbsrør (af sugerør), trapper, skorstene, vinduer, døre, terrasser med mere.

Som afslutning på workshopen fik børnene udleveret skildpadder i to størrelser, som de kunne lege med og placere i deres byggerier. Tanken med de to størrelser var at give børnene en fornemmelse for skala, en fornemmelse for, hvad der sker med husene, når henholdsvis en stor og en lille skildpadde placeres ved siden af dem.

Set i bakspejlet

På afstand af Berlin og projektet tænker vi tilbage på to meget intense og inspirerende og glade dage.

På forhånd havde vi først og fremmest været spændte på, hvordan det ville være at snakke og arbejde med børnene gennem den tolk, som ambassaden stillede til rådighed. Det viste sig, at børnene var meget optagede af, hvad vi fortalte og snakkede om, selv når det foregik på dansk. Sikkert fordi det klingede sjovt i deres ører. Under vandringen fortalte vi blandt andet børnene en lille skildpaddehistorie, og børnene stirrede først intenst på os under den danske version, som de jo ikke forstod et ord af, og dernæst intenst på tolken under den tyske version, hvor de pludselig forstod indholdet. Flere af dem fik også lyst til at afprøve deres engelske gloser, og på trods af spredte frustrationer over, at vi ikke altid kunne svare direkte på alle deres spørgsmål eller deltage i hyggelig småsnak med andet end mimik og småord, så betød den sproglige barriere forbavsende lidt.

Dog var det fra tid til anden et problem, at tolken, der var dansk, nogle gange "overtolkede" og overforklarede over for de tyske børn og dermed lagde nogle af sine egne fortolkninger ind i forløbet, som ikke nødvendigvis stemte overens med vores tanker. F.eks. ønskede vi at bruge ordet *byggeri* i stedet for *hus* i workshopen for ikke at definere børnenes byggerier som huse på forhånd. Men tolken brugte ordet hus, og udvidede på egen hånd, og sikkert i bedste mening, med en forklaring af, hvad et hus er – nemlig en bygning med døre og vinduer og tag osv. Vi ønskede modsat, at oplægget skulle være mere åbent og abstrakt. Når dette er sagt, så var tolken i øvrigt god sammen med børnene og meget hjælpsom og dejlig at samarbejde med.

Vi var også spændte, hvordan børnene ville reagere på projektets varighed, de tre til fire timer, hvor de skulle lytte, fortælle, bygge og koncentrere sig, men det klarede de ud over al forventning, og en stor del af dem kunne sagtens have brugt længere tid på at bygge.

Vi tænker tilbage på dejlige dage i Berlin, på åbne og nysgerrige børn og på, hvor overvældende meget børn kan og vil. Og så tænker vi på, at det var sjovt at opleve et bygningskompleks, der åbenlyst er tænkt til voksne, gennem børns øjne og i hælende på dem. De kan lære os så meget!